

**“TARİHİ DÜZÜNDEN OKUMAYA
AYAKLANAN ÇOCUKLAR”**

Doğın Alpaslan Demir

GİRİŞ

Homo Sapiens, evrimin karmaşık basamaklarından hopya zıplaya atlarken, on bin yıl önce, “Tarım Devrimi” döneminden itibaren canlıların en temel dürtülerinden biri olan kadın ve erkeğin eşleşme arzusunu “evlilik kurumuna” hapsedmiştir. Kadın ve erkeğin birbirine duydukları arzu böylelikle, yasalara ve karmaşık kurallara zincirlenmiştir. Bütün semai dinlerin, insanlığın başlangıç noktasındaki Âdem ve Havva’nın beraberliğini yasak elma metaforuyla betimlemeleri kuşkusuz anlamlıdır.

İnsanoğlu/kızı “her ne hikmetse” başında ceberut ve mülke dayalı iktidar aygıtları olmadan bir arada yaşamayı başaramamıştır. Biyolojik şifrelerimizin “ille de yapacağım” diyen dürtülerimizi kontrol etmek de bu ceberut iktidarların yaptığı yasalara kalmıştır. Biraz mübalağa ederek söylersem: Homo Sapiens’in 10.000 yıl içinde kurduğu uygarlığın tarihi, cinsel arzulara getirilen kısıtlamaların ve dürtü denetim yasalarının altına düşülen bir dipnottur.

Sümer kralı Ur Nammu’ya atfedilen en eski yazılı yasalar MÖ 2100 yılına tarihlendirilmiştir. Bu yasaların yedincisi evliliği daha doğrusu kadınları zapturapt altına almayı hedefler. Evlilik dışı ilişki kuran kadının öldürülmesine hükmeder Sümer yasaları. Hakkındaki zina suçlamasına ait kanıt bulunmadığı hallerde kadın nehre atılır, ölürse suçlu, kurtulursa masumdur. Ur-Nammu yasaları önce Hammurabi’ye, asırlar sonra da Tevrat’a ulaşır. Musa’nın da yedinci emrine yerleşen “Zina etmeyeceksin” emri, Hristiyanlık ve İslamiyet’e sızarak tarih boyunca cinsel arzunun başına tebelleş olmuştur. Üstelik cinsel yasaklar sadece evli kadınlarla sınırlı kalmamış, rızaya dayalı eşcinsel ilişkilere de uzanmıştır.

Malzemesi en bol konulardan biridir cinsellik; her türden cinsel ilişkiye getirilen yasaklamaların çeşitliliği ve yaptırımların zalimliği okumakla bitmez, yazmakla tükenmez. Nedir, okuduğunuz bu yazıda, yasakları ve yasaklayanları değil, cinselliğe getirilen yasaklara direnenlerin hikayesini yazdım. Diğer bir deyişle, Ece Ayhan’ın deyimiyle “Tarihi düzünden okumaya ayaklanan çocuklar”ın peşine düşeceğiz; zamanın unutulmuşlarına direnmiş insanların.

Evlilik ve yüzük

Cinsel isteklerin dokunulmaz kurumu evliliktir ve yüzük bu “kutsiyetin” sembolü olmuştur. Hem Yahudi hem de Hristiyan evlilik törenlerinde papaz veya hahamlar yüzüğü kutsamıştır. “Yüzük atmak” deyiimi dilimizde evlilik veya nişan akdinin sonlandırıldığına işaret eder. Tarihte ne denli geriye gidersek gidelim, yüzüğün kutsiyetine, kadınların yüzüğün değeriyle eşleştirildiğinin sayısız örneklerine tanık oluruz. Örneğin eski Roma uygarlığında evlilik yüzüğünü sadece kadınlar takıyordu ve yüzük kadının getirdiği çeyize karşı verilen bir tür makbuz sayılıyordu. Bizans döneminde yüzüğün yapıldığı maden, üstündeki taşlar ve motifler takanların sınıfsal konumunu gösteriyordu.

Sappho

Sappho- Kaynak: Vikipedi.

Ülkemizde “lezbiyen şair” sıfatı dışında çok az tanınan, Avrupalı araştırmacıların ise hakkında kütüphaneler doldurduğu Sappho adında bir şair yaşamıştır Lesbos adasında, tarih MÖ VI. yüzyıl.

Şiirlerinden birine “saklayayım mı daha ben kızılığımı” diye başlayan Sappho, “yüzüğün var diye satma ağıra kendini” diyerek, yüzüğün kutsal anlamlarına, toplumsal değerlerine ters parende attırmıştır.

*“Anladık
Güzel bir yüzük
ama değer mi
bunca böbürlenmeye?”*

Boccaccio

Boccaccio- Kaynak Vikipedi.

Kadını evlilik kurumunun öznesi değil nesnesi sayan anlayış, bekareti, o nesnenin “dokunulmamış” olduğunun garantisi olarak kabul eder. Binlerce yıldır kıskık zarı yüzünden yapılan katliamların çetelesini tutmaya kalkacak bir tarihçinin, battal boy bir deftere ve bozulacak akıl sağlığı için iyi bir psikiyatra gereksinimi olacaktır. Nedir, 1313 yılında doğmuş ve halk ozanlarının sözel halk hikayeciklerini, kaba saba lirik masallarını derleyen ve düz yazıya çeviren Giovanni Boccaccio, Decameron adıyla kitaplaşan yapıtında, Ortaçağ “zifiri karanlığının” en katı cinsel tutumlarını, tabularını ters yüz eden yüz öykü anlatır.

Öykülerden birinde Babil Sultanı, kızı Alatiel’i Garbo kralına verir. Pahalı hediyelerle, silahlı muhafızlarla doldurulan bir gemiyle Akdeniz’e açılır Alatiel. Yolda fırtına patlar, gemi kayalıklara bindirerek batmaya başlayınca gemiciler ve muhafızlar bir kayığa doluşurlar. Alatiel’i kaderine terk eden, kayığa binebilmek için birbirini bıçaklayan erkeklerin doluştuğu kayık alabora olur ve hepsi ölür.

Gemi her şeye rağmen az sayıda kadın hizmetkar ve Alatiel ile beraber karaya vurur. Çıktığı toprakların soylu senyörü Alatiel’in dilini anlamasa da “aşık” olur, beraber olurlar. Ancak Alatiel’in güzelliği başına beladır. Onu görüp güzelliğine çarpılan soylular, tüccarlar, askerler ardı ardına kaçırlar onu, beraber olurlar Alatiel’le. Alatiel masallara özgü tesadüflerin sonucunda kurtarılır ve babasının sarayına geri döner. Kocadan kocaya sekiz defa “el değiştiren” Alatiel korku içindedir; olanları öğrenecek olan Sultan babası ona acımayacaktır. Alatiel’in deneyimli kadın hizmetkarı Sultan’a bambaşka bir hikâye anlatır. Güya Alatiel ve kendisi fırtınadan kurtulup çıktıkları adada bir Katolik manastırına düşmüşler, ellerine erkek eli dokunmamıştır. Anlatılan yalanlara inanan Babil Sultanı kızını yeniden Garbo kralına gönderir. Kral ve Alatiel mutlu bir hayat sürerler. Boccaccio hikâyenin sonunda ustaca araya girer ve şu müthiş sözyle tamamlar anlatısını.

“Dudak öpülmekle eskimez, Ay gibi yeniden doğar”

Elif

1546 yılı Maraş’ında Elif adlı bir kadın zina ile suçlanmış, kadın zinayı mahkemede itiraf etmiştir. Muhtemeldir ki bu cümleyi okuduğunuzda Elif adlı kadının recm edilerek öldürüldüğünü düşünüyorsunuzdur. Eline oğlunun oyuncak kılıcını alıp televizyonda Abdülhamit dizisi seyreden yeni Osmanlıcılar ’ı ve onların akıl hocalarını dinlerseniz, “şanlı” tarihimizde Osmanlı Devleti şeriatla yönetilmiştir ve Elif’in cezası ölüm olmalıdır. Külliye palavra. Osmanlı Devleti’nde ikili bir hukuk sistemi vardır ve şer’i hukukla beraber örfi hukuk yaygın olarak uygulanmıştır. Osmanlı tarihçisi Aydoğan Demir, Arşiv belgelerine dayanarak Elif’in zina davasını incelemiş ve yayımlamıştır. Zina suçu sabit görülen Elif 15 altın para cezasına çarptırılır ve cezayı zeamet sahibi Şah Mehmed’e öder. Nedir, Elif para cezasının miktarını fazla bulmuş, itiraz etmiş ve konu Dîvân-ı Hümâyûn’da görüşülmüştür. Sonuçta “zina suçu” sabit görülen Elif, parayı “ziyade aldın” dediği Şah Mehmed’den 12 altınını geri almıştır.

Buldukları her fırsatta, “bu toprakların adet, örf ve gelenekleri uyarınca zina en sert şekilde cezalandırılmalıdır, hapis cezası geri getirilmelidir” diyen örümcek kafaların, zinaya verilen para cezasını fazla bularak itiraz eden, üstelik 12 altınını geri alan Elif Hatun’dan öğreneceği çok ders olsa gerektir.

De Profundis

Oscar Wilde iki yıl hapis yattığı cezaevinden “sevgilisi” Lord Alfred Douglas’a (Bosie), “derinliklerden sana sesleniyorum” anlamına gelen De Profundis adını verdiği uzun bir mektup yazar. Cezaevine girme sebebi de yaşadığı bu eşcinsel aşktır. Edebiyat tarihinin şaheserleri arasına giren De Profundis, Oscar Wilde’ın Bosie’ye duyduğu aşkın, tutkuya, acıya, nefrete, suçlamalara dönüştüğü lirik bir metindir:

“Tüm bunların sonucunda, seni affetmem gerekiyor. Affetmek zorundayım. Bu mektubu senin yüreğine acı vermek için değil, kendi yüreğimden acıyı sökmek için yazıyorum.”

Oscar Wilde De Profundis’i yazdıktan iki yıl sonra, Paris’te yoksulluk ve unutulmuşluk içinde 46 yaşında ölmüştür (1900). Onu en verimli çağında öldüren bir hastalık değil, Kraliçe Victoria dönemi İngiltere’si cinsel ahlakının acımasız yasalarıdır.

Bugün İngiltere’de milletvekillerinin, bakanların bile eşcinsel birliktelikler yaşaması kimsenin umurunda değil ve eşcinsellik 1973 yılında hastalık olmaktan çıkarıldı. Şunu açık seçik olarak söylemek zorundayız ki Oscar Wilde’ın sevgilisine yazdığı mektubun doğallığı, coşkuyla betimlediği duyguların insaniliği, homoseksüel cinsel ilişki yasaklarının ortadan kalkmasının ideolojik zeminini hazırlamıştır.

Dublin’de Oscar Wilde heykeli. Kaynak Pixabay.

“Tarihi düzünden okumaya ayaklanan çocuklar” Ece Ayhan- Yort Savul şiirinden.

Cinsel arzuların dinle, yasalarla, örfle yasaklanışını ters kepçe eden “tarihi düzünden okumayan çocuklar” bu yazıdakilerle sınırlı değil şüphesiz. Üstelik

tarih devam ediyor ve yeni “ayaklanmacılar” yetişiyor, tarihe yeni dokunuşlar ekliyorlar. Örneğin Almanya’da iki kardeşin cinsel birlikteliği nedeniyle verilen hapis cezası Anayasa Mahkemesi’ne gidiyor. Mahkeme, Alman ceza yasalarının ensesti suç sayan hükümlerinin Anayasa’ya uygun olduğuna karar veriyor. Nedir, Anayasa Mahkemesi Hâkimi Winfried Hassemer, rızaya dayalı ve erişkinler arasındaki ensestin, devletin ceza yasaları kapsamına alınamayacağına, bunun devletin görevi olmadığına dair muhalefet şerhi yazıyor. Manifesto gibi yazılan bu şerh, günümüzde elden ele dolaşüyor, sessizce tartışılıyor.

Sivil toplum örgütleri, sol/sosyalist siyasi partiler, yazarlar, feministler, LGBTİ örgütleri ülkeden ülkeye, yöreden yöreye türü ve dozu değişen “cinsel yasaklara” ilişkin haksızlık ve eşitsizliklere karşı mücadele ediyorlar. Sosyalistler, tüm baskıcı rejimlerin uçkur denetleme meraklarını ve koydukları yasakları, iktidarların ideolojik aygıtları olarak görüyor; sınıf eksenli ve sisteme alternatif mücadele yöntemleri üretiyorlar.

Sonuç olarak İranlı şair Sohrap Sepehri’nin dediği gibidir aşk:

“Aşk yağmur altında aramalı.

Yağmur altında bir kadınla sevişmeli.

Yağmur altında oyun oynamalı.

Yağmur altında yazmalı, konuşmalı, nilüfer dikmeli.

Yaşam sürekli ıslanmaktır.

Yaşam "şimdi" havuzunda suya girmektir.”

KAYNAKLAR

1-Giovanni Boccaccio, *Decameron*, Oğlak Yayıncılık, 2016.

2-Eric Bercowitz, *Seks ve Ceza- Arzuyu Yargılamanın Dört Bin Yıllık Tarihi*, Kolektif Kitap, 2013.

3-Richard Leakey- Roger Lewin, *Göl İnsanları- Evrim Sürecinden Bir Kesit*, TÜBİTAK Yayınları, 1998.

- 4-James C. Davis, *İnsanın Hikayesi- Taş Devrinden Bugüne Tarihimiz, Türkiye İş Bankası Yayınları, 2009.*
- 5-Doğan Alpaslan Demir, *Mülkün İktidarında Vuslat, Mukavemet Dergi, 6. Sayı, Ağustos 2017. Bu yazı daha sonra Mukavemet İnternet gazetesinde yayımlanmıştır: <https://www.mukavemet.org/mulkun-iktidarinda-vuslat/>*
- 6-Ece Ayhan, *Bütün Yort Savul’lar, Yapı Kredi Yayınları, 1993.*
- 7- Sappho, *Nedir Gene Deli Gönlünü Çelen, Çeviri: Cevat Çapan, Can Yayınları, Nisan 2014.*
- 8-Kriton Dinçmen, *Sapfo’nun Bütün Şiirleri, Yön Yayıncılık, 1997.*
- 9-Aydoğan Demir, *Zina Üzerine Düşünceler, Tarih ve Toplum Dergisi, Sayı 169, Ocak 1998.*
- 10-Oscar Wilde, *De Profundis, Can Yayınları, 2012.*
- 11-Prof. Dr. Aysel Ekşi, *Eşcinsellik Bir Hastalık mıdır? Cumhuriyet Gazetesi, 3 Nisan 2010.*
- 12-Sohrap Sepehri, *Suyun Ayak Sesi, Pan Yayıncılık, 2006.*
- 13-Colm Toibin, *Zamanın en önemli aşk mektuplarından: De Profundis, Oscar Wilde, Çeviri Simge Şirin, Düşünbil Portal, 26 Eylül 2016.*
- 14-Eylem Aydoğdu, *Oscar Wilde ile Douglas, Evrensel Gazetesi, 12 Eylül 2016.*
- 15-Barış Terkoğlu, *Oscar Wilde da Yazmadığı Kitapla Yargılanmıştı, Oda TV İnternet Sitesi, 11 Mayıs 2011.*
- 16-Bengi Güven, *Yetişkinler Arası Rızaya Dayalı Encest Devleti İlgilendirir mi? Bianet İnternet Sitesi, 13 Eylül 2017.*
- 17-Türkan Yalçın SANCAR, *Tuğçe Nimet YAŞAR, Encest, “genel ahlak” ve Alman Anayasa Mahkemesi’nin kararı, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı 80, 2009.*